

Gislaveds kommun
kommunstyrelsen@gislaved.se

Upphävande av allmänna lokala ordningsföreskrifter för Gislaveds kommun

Beslut

Länsstyrelsen upphäver 13 § och 18 § i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna i den lydelse de fick genom antagandet den 30 mars 2026, Kf § 27.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Gislaveds kommun har den 30 mars 2026, Kf § 27, beslutat att anta allmänna lokala ordningsföreskrifter. Beslutet innebär revidering av befintliga föreskrifter när det gäller alkohol, lustgas och fyrverkerier samt borttagande av hänvisning till kartmaterial i 13 §. Beslutet anmäldes till Länsstyrelsen den 7 april 2026. Länsstyrelsen beslutade den 16 april 2026 att tillfälligt upphäva ändringarna i ordningsföreskrifterna samt att förlänga prövningstiden till och med den 12 maj 2026.

Motivering till beslutet

Regeringsformen

En grundläggande utgångspunkt enligt regeringsformen är att föreskrifter som reglerar förhållandet mellan enskilda och det allmänna ska beslutas genom lag om föreskrifterna gäller skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållande (8 kap. 2 § 2 RF). I klartext betyder detta, att föreskrifter som medför inskränkningar av enskildas fri- och rättigheter som huvudregel måste beslutas i form av lag av riksdagen. Enbart bestämmelserna i ordningslagen har dock inte ansetts tillräckliga för att i alla avseenden svara mot en enskild kommuns behov av bestämmelser om allmän ordning och säkerhet inom kommunen eller inom en del av kommunen.

Riksdagens delegering till regeringen och regeringens delegering till kommunerna

För att de lokala föreskrifterna ska kunna anpassas till behovet av en reglering av mera detaljerade ordningsfrågor inom varje enskild kommun eller del av en kommun har riksdagen därför genom 3 kap. 8 § ordningslagen (1993:1617, OL) bemyndigat regeringen att överlåta på kommunerna att meddela lokala ordningsföreskrifter. Regeringen har också gett kommunerna ett sådant bemyndigande.

Bemyndigandet har utformats så att kommunerna kan meddela föreskrifter som tillgodoser såväl dagens behov som ett eventuellt framtida behov av sådana föreskrifter. Vidare har det gjorts så långtgående att det ger utrymme för lokal reglering i alla de olika frågor där en sådan reglering kan behövas.

Statlig kontroll av kommunala föreskrifter

Kommunerna kan alltså komma att föreskriva betydande begränsningar i den enskildes frihet och personliga förhållanden. Därtill kommer att överträdelser av de lokala ordningsföreskrifterna enligt 3 kap. 22 § OL är straffsanktionerade. En förutsättning för att kunna ge kommunerna så långtgående befogenheter har ansetts vara att det finns en effektiv garanti för att de kommunala besluten är lagliga, lämpliga och ändamålsenliga. Kommunala bestämmelser får t.ex. inte bli så långtgående att de kommer i konflikt med den ovan nämnda grundläggande principen i regeringsformen att för den enskilde betungande föreskrifter (bl.a. föreskrifter som inskränker enskildas fri- och rättigheter) som huvudregel ska meddelas genom lag. Kommunernas antagna föreskrifter ska därför anmälas till länsstyrelsen, som har befogenhet och skyldighet att genom upphävande ingripa mot olagliga eller allt för inskränkande beslut.

Övriga förutsättningar

En kommun får alltså enligt 3 kap. 8 § OL, efter regeringens bemyndigande, meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Sådana föreskrifter får, enligt 3 kap. 12 § samma lag, inte angå förhållanden som är reglerade i OL eller annan författning eller som enligt OL eller annan författning kan regleras på något annat sätt. Föreskrifterna får inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

Enligt 3 kap. 13 § OL ska kommunens beslut att anta föreskrifter enligt 8 eller 9 §§ omedelbart anmälas till länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska upphäva en föreskrift som strider mot ordningslagen. I förarbetena till OL betonas vikten av att kommunerna meddelar endast sådana lokala föreskrifter som verkligen behövs (prop. 1992/93:210 s. 138 ff). Regeringsrätten, numera Högsta förvaltningsdomstolen, har i rättsfallet RÅ 1992 ref. 75 vidare uttalat att lokala föreskrifter måste ha ett sådant innehåll och vara utformade med sådan exakthet att möjlighet finns att tillämpa dem och övervaka efterlevnaden av dem.

Överträdelse av lokala ordningsföreskrifter är straffbelagda. Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot lokala ordningsföreskrifter kan dömas till penningböter enligt 3 kap. 22 § OL. Det ställs därför krav på att föreskrifterna ska vara tydliga både till sakligt innehåll och till geografiskt tillämpningsområde.

Tidigare ärende, dnr 10581-2025

Kommunfullmäktige i Gislaveds kommun beslutade den 15 december 2025, KF § 127 att anta revidering av allmänna lokala ordningsföreskrifter gällande alkohol, lustgas och fyrverkerier samt revidering av kartmaterial. Länsstyrelsen beslutade den 3 februari 2026, diarienummer 10581-2025, att upphäva följande:

13 § ” samt på följande allmänna platser: begravningsplatser, kyrkogårdar, skolgårdar, idrottsplatser, lekplatser och skateparker”

18 § första stycket: *Tillstånd av Polismyndigheten krävs för att använda pyrotekniska varor inom detaljplanelagda områden dock inte på påskafton, valborgsmässoafton och nyårsafton från klockan 17.00 fram till kl. 2.00 följande dag. Trots ovanstående krävs tillstånd av Polismyndigheten om användningen med hänsyn till tidpunkt, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom.*

Av motiveringen i beslutet framgår gällande 13 § att bisatsen ”samt på följande allmänna platser: begravningsplatser, kyrkogårdar, skolgårdar, idrottsplatser, lekplatser och skateparker” är otydlig eftersom föreskriften innebär att det även råder ett förbud mot alkohol på till exempel lekplatser som inte är utpekade i kartmaterialet.

I motiveringen till upphävande av 18 § första stycket framgår att tillståndskravet är för långtgående och lägger onödigt tvång på

allmänheten och innebär obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

Nu aktuellt ärende

I 13 § i föreskrifterna anges följande: *Spritdrycker, vin och starköl samt andra jästa alkoholdrycker med en alkoholhalt överstigande 3,5 volymprocent får inte drickas på följande allmänna platser: torg, gågator, begravningsplatser, kyrkogårdar, skolgårdar, idrottsplatser, lekplatser och skateparker. Vid tillåten utskänkning får sådana drycker drickas inom områdena.*

På allmänna platser: torg, gågator, begravningsplatser, kyrkogårdar, skolgårdar, idrottsplatser, lekplatser och skateparker får inte lustgas brukas i berusningssyfte. Detta förbud gäller samtliga årets dagar.

Eftersom en ordningsföreskrift kan läggas till grund för straffrättsliga påföljder i form av böter, är det nödvändigt att det står helt klart för allmänheten, även för personer som normalt inte vistas i kommunen, inom vilket område föreskrifterna gäller. Det är därför viktigt att tydligt klargöra var gränserna går för vilken mark som ska anses vara torg, gågator, begravningsplatser, kyrkogårdar, skolgårdar, idrottsplatser, lekplatser och skateparker. En sådan avgränsning är också viktig för att ordningsföreskriften inte ska få ett större tillämpningsområde än vad som är behövligt. I SKR:s cirkulär 23:04 anges att om en föreskrift ska gälla vid många platser kan en hänvisning göras till en särskild förteckning som utgör en bilaga till föreskrifterna eller till en kartbilaga.

Länsstyrelsen anser att genom borttagandet av hänvisningen till kartbilagor i 13 § blir föreskriften inte längre utformad med den tydlighet som krävs, och ska av denna anledning upphävas.

Länsstyrelsen tog i beslut den 3 februari 2026, diarienummer 10581-2025, bort bisatsen i 13 § :” samt på följande allmänna platser: *begravningsplatser, kyrkogårdar, skolgårdar, idrottsplatser, lekplatser och skateparker*”. Länsstyrelsen förtydligar att denna justering av 13 § i föreskrifterna innebar att föreskriften blev tydlig och utformad med sådan exakthet att möjlighet finns att tillämpa den och övervaka efterlevnaden av den.

I 18 § i föreskrifterna anges följande: *På påskafton, valborgsmässoafton och nyårsafton från klockan 17.00 till klockan 2.00 följande dag krävs inte tillstånd av Polismyndigheten för att använda*

fyrverkerier och andra pyrotekniska varor inom detaljplanelagda områden.

All användning av pyrotekniska produkter ska inom hela kommunen och även under ovanstående tider ske med mycket stor aktsamhet gentemot djur, person och egendom.

Av 3 kap. 7 § OL framgår att pyrotekniska varor inte får användas utan tillstånd av Polismyndigheten, om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom. En kommun får enligt 3 kap. 9 § OL, efter regeringens bemyndigande, meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor. Med uttrycket "ytterligare föreskrifter" avses bestämmelser som antingen går längre än lagens bestämmelser eller som mer i detalj preciserar vad som föreskrivs i lagen (se prop. 1992/93:210, s. 283). Eftersom kommunen endast har möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter eller sådana som i mera detalj reglerar frågor som behandlas i lagen kan en kommun inte genom en lokal ordningsföreskrift föreskriva att tillståndsplikten för pyrotekniska varor inte gäller under vissa dagar eller tider. En sådan föreskrift skulle i realiteten innebära att ordningslagen under dessa tider sätts ur spel, vilket inte är tillåtet. Länsstyrelsen anser att föreskriften i 18 § första stycket är utformad på ett sätt som skulle kunna tolkas som att kommunen gör ett undantag från tillståndsplikten enligt 3 kap. 7 § OL under de angivna tiderna på påskafton, valborgsmässoafton och nyårsafton. Vidare är det redan reglerat i den generella bestämmelsen om pyroteknik i 3 kap. 7 § OL under vilka förhållanden tillstånd krävs. Kommunen får inte enligt 3 kap. 12 § OL meddela föreskrifter som angår förhållanden som redan är reglerade i OL eller annan författning. 18 § första stycket strider därmed mot OL och ska därför upphävas.

Föreskriften 18 § andra stycket innehåller en generell uppmaning och är enligt Länsstyrelsen uppfattning inte utformad med den exakthet som krävs och ska således upphävas.

Länsstyrelsen begär att detta beslut anslås på kommunens anslagstavla enligt bestämmelserna i 8 kap. 9–11 §§ kommunallagen (2017:725). Beslutet ska vara anslaget under minst tre veckor.

Information

Länsstyrelsen uppmanar Gislaveds kommun att vid framtagande av föreskrifter använda sig av Sveriges Kommuners och Regioners (SKR) cirkulär 23:04 som bl.a. innehåller förslag och underlag till lokala ordningsföreskrifter.

Ni kan överklaga beslutet

Se information nedan hur ni kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Brittis Benzler med länsjurist Matilda Hedvall som föredragande. I den slutliga handläggningen har också rättschef Anna Adholmer medverkat.

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Jönköpings län antingen via e-post; jonkoping@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Jönköpings län, 551 86 Jönköping.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, jonkoping@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 60 00. Ange diarienummer 3050-2026.